
Səhiyyə mütəxəssislərinin ilkin akkreditasiyası

SECHENOV UNIVERSITY
LIFE SCIENCES

AMSEEA

Azerbaijan Medical Simulation
Education Association

SIMULATION CENTER
SECHENOV UNIVERSITY
BAKU

OSKİ BƏLƏDÇİSİ

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

İxtisas:
Müalicə işi

Mündəricat

1. Peşə standartı (əmək funksiyaları)	4
2. Pasportun tərtibatçıları haqqında	4
3. Stansiyanın iş müddəti	4
4. Stansiyanın vəzifəsi.....	4
5. Stansiyanın işinin təmin edilməsi üzrə məlumat	5
5.1. İAK üzvünün iş yeri.....	5
5.2. Akkreditə olunan şəxsin iş yeri.....	5
5.2.1. Mebel və digər avadanlıqların siyahısı	5
5.2.2. Tibbi avadanlığın siyahısı	6
5.2.3. Sərfiyat materialları.....	6
5.2.4. Stansiyanın simulyasiya avadanlığı və onun xüsusiyyətləri	7
6. Stansiyanın situasiyalarının (ssenarilərinin) siyahısı	7
7. Akkreditə olunan şəxs üçün məlumat (brifinq)	8
8. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin hazırlıq mərhələsində (stansiyada işə başlamazdan əvvəl) fəaliyyətləri.....	8
9. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin stansiyanın iş prosesində fəaliyyəti.....	8
10. Stansiya pasportunun normativ-metodik təminatı.....	13
11. Akkreditə olunan şəxs/İAK üzvləri üçün istinad məlumatı (Əlavə 1-2).....	13
12. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi meyarları	14
13. Vərdişin yerinə yetirilmə alqoritmi	14
14. Könüllü-məlumatlı razılıq.....	19
15. Tibbi sənədləşmə.....	20
Əlavə 1	23
Əlavə 2	24
ÇEK LİST.....	25

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

Ümumi müddəalar. Mütəxəssislərin ilkin akkreditasiyasının ikinci mərhələsi və ilkin ixtisaslaşdırılmış qiymətləndirilməsi üçün obyektiv strukturlaşdırılmış klinik imtahan (OSKİ) stansiyalarının (sonradan stansiyalar) pasportları – stansiyanın təchizatı üzrə zəruri məlumatı, brifinqi (stansiyaya daxil olmamışdan əvvəl qısa tapşırıq), ssenariləri, qiymətləndirmə vərəqlərini (sonradan çek-list), məlumat mənbələrini, istinad məlumatlarını və s. özündə əks etdirən sənəddir, akkreditə olunan şəxsin konkret praktik vərdişə (bacarığa) yiyələnməsinin qiymətləndirilməsi üçün metodik və istinad materialı kimi nəzərdə tutulub və səhiyyə mütəxəssislərinin peşə fəaliyyətinə hazırlıq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunur.

Konkret ixtisas üzrə praktik vərdişlərin xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi konkret ssenarilərin seçilməsi vasitəsi ilə həyata keçirilə bilər. Bu qərarı, ixtisas üzrə akkreditasiya alt-komissiyası (sonradan İAK) mütəxəssislərin akkreditasiyasının ikinci mərhələsinin keçirildiyi gün qəbul edir.

Praktik vərdişlərin qiymətləndirilməsi prosedurunun standartlaşdırılmasının təmin edilməsi məqsədilə tapşırıqın şərtləri və çek-list hamı üçün vahiddir.

Akkreditə olunan şəxslərə akkreditasiyanın ikinci mərhələsinə xüsusi geyimdə (tibbi geyim, dəyişək ayaqqabı, papaq, fərdi mühafizə vasitələri) gəlməli olduqlarını əvvəlcədən elan etmək məqsəduyğundur.

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

1. Peşə standartı (əmək funksiyaları)

- 1.1. Səhiyyə sahəsinə aid olan qulluqçu vəzifələrinin və fəhlə peşələrinin Vahid Tarif-İxtisas Sorğu Kitabçası (Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 19 iyun 2017-ci il tarixli 8 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir).
- 1.2. Tibb müəssisələrində çalışan tibb, əczçılıq və digər ixtisaslar üzrə işçilərin nümunəvi vəzifə təlimatları (Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Naziri 19 sentyabr 2012-ci il tarixli 70 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir).

2. Pasportun tərtibatçıları haqqında

Tərtibatçı təşkilat:

- 2.1. İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı
- 2.2. AMSEA – Azərbaycan tibbi simulyasiya tədrisi Assosiasiyası

3. Stansiyanın iş müddəti

Vərdisin yerinə yetirilməsinin ümumi müddəti – 10 dəqiqə.

Akkreditə olunan şəxsin stansiyada keçirdiyi vaxt – 8,5 dəqiqədən az olmayaraq (akkreditə olunan şəxs praktik vərdişi vaxtından əvvəl yerinə yetirdikdə “Növbəti stansiyaya keçin” səs komandası verilənə qədər stansiyada qalır).

Cədvəl 1

Praktik vərdişin yerinə yetirilmə müddəti

Komandanın səsəlmə vaxtı	Səs komandası	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Vərdisin yerinə yetirilməsi müddəti
0'	Stansiyanın tapşırığı ilə tanış olun	Tapşırıqla (brifinqlə) tanışlıq	0,5'
0,5'	Stansiyaya daxil olun və logininizi deyin	Stansiyada işə başlama	8,5'
8,0'	Sizin bir dəqiqəniz qalıb	Stansiyada işin davam etdirilməsi	
9,0'	Növbəti stansiyaya keçin	Stansiyanı tərk edir və fərdi marşruta əsasən növbəti stansiyaya keçir	1'

4. Stansiyanın vəzifəsi

Akkreditə olunan şəxs tərəfindən aşağıdakı bacarıqların nümayişi:

- I. Pasiyentin mamalıq müayinəsi, o cümlədən, xarici mamalıq müayinəsinin aparılması (dölün palpasiyası), xarici mamalıq stetoskopu vasitəsi ilə dölün auskultasiyası, dölün təxmini çəkisinin müəyyən edilməsi, çanaq anomaliyalarının diaqnostikası üçün çanaq ölçülərinin müəyyən edilməsi (pelviometriya), həmçinin diaqonal konyuqatanın ölçülməsi. Doğuşun üçüncü mərhələsinin düzgün aparılması.
- II. Mamalıq müayinəsi haqqında məlumatların tam həcmli və düzgün səsəndirilməsi.

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

III. Müayinə nəticələrinin düzgün formalaşdırılması və pasiyentə məlumatın verilməsi.

5. Stansiyanın işinin təmin edilməsi üzrə məlumat

Stansiyanın işinin təşkili üçün aşağıdakılar nəzərdə tutulmalıdır:

5.1. İAK üzvünün iş yeri

Cədvəl 2

İAK üzvünün iş yeri

№	Avadanlığın siyahısı	Miqdar
1	İş masası (işlək səth)	1 əd.
2	Oturacaq	2 əd.
3	Akkreditə olunan şəxsin iş yerindən, stansiyanın pasportunda nəzərdə tutulmuş giriş məlumatını vermək qabiliyyətinə malik video və audio yazıların ¹ yayımlanması üçün qurğu	1 əd.
4	Qulaqlıqlar	2 əd.
5	Stansiyanın pasportunda nəzərdə tutulan giriş məlumatlarını vermək imkanı ilə mikrofon	1 əd.
6	Kağız şəklində çek-listlər (texniki nasazlıqların yarandığı hallar üçün, adi rejimlə iş zamanı istifadə olunmur)	Akkreditə olunan şəxslərin sayına uyğun
7	Diyircəkli qələm	2 əd.

5.2. Akkreditə olunan şəxsin iş yeri

Stansiya iş otağını imitasiya etməli, avadanlığa (təchizata) və sərfiyyat materiallarına malik olmalıdır (akkreditə olunan şəxslərin cəhdlərinin sayı nəzərə alınmaqla)

5.2.1. Mebel və digər avadanlıqların siyahısı

Cədvəl 3

Mebel, digər avadanlıq və sənədlərin siyahısı

№	Mebel və digər avadanlıqların siyahısı	Miqdar
1	İş masası	1 əd.
2	Oturacaq	1 əd.
3	Birdəfəlik steril mələfə ilə örtülmüş çarpayı	1 əd.

¹ İAK sədri ilə razılaşdırılmaqla akkreditə olunan şəxsin işinin təsvirinin videoyazısını yayımlayan qurğu digər yerdə ola bilər və İAK üzvlərinin videoyazıya yenidən baxa bilməsi üçün həmin yerə maneəsiz girişi təmin edilməlidir.

b) cift ayrılmadı, ciftin əl ilə ayrılması.

Ssenarilərin seçimi və ardıcılığını İAK, səhiyyə mütəxəssislərinin ilkin ixtisaslaşdırılmış akkreditasiyasının ilkin təcrübə yönümlü mərhələsinin keçirildiyi gün müəyyən edir.

7. Akkreditə olunan şəxs üçün məlumat (brifinq)

Siz həkim mama-ginekoloqsunuz. Kabinetdə (doğum zalında) sizi pasiyent gözləyir. Ekspertin göstərişlərinə əsasən, tapşırığı yerinə yetirin. Səs komandası ilə stansiyaya daxil olun və müayinəyə başlayın.

8. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin² hazırlıq mərhələsində (stansiyada işə başlamazdan əvvəl) fəaliyyətləri

1. Akkreditə olunan şəxslərin sayı nəzərə alınmaqla, OSKİ stansiyasının standart pasporta uyğun tərtibatının və komplektləşdirilməsinin yoxlanılması.
2. Stansiyada zəruri sərfiyyat materiallarının mövcudluğunun yoxlanılması.
3. Stansiyanın girişində yazılı tapşırığın (brifinqin) mövcudluğunun yoxlanılması.
4. Simulyatorun varlığının və işə hazırlığının və ya trenajorun varlığının yoxlanılması.
5. Lazımi ssenarinin quraşdırılması.
6. Videomüşahidə otağına (mövçuddursa) video yazıların yayıma hazırlığının yoxlanılması.
7. Stansiyanın normal fəaliyyəti üçün zəruri olan digər işlərin həyata keçirilməsi.

9. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin stansiyanın iş prosesində fəaliyyəti

1. “Stansiyanın tapşırığı ilə tanış olun” komandası ilə videokameranın işə salınması (zəruri hallarda).
2. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərinin audio-video yazısının keyfiyyətinə nəzarət (zəruri hallarda).
3. Simulyatorun işə salınması və trenajoru proqram təminatı ilə idarə etmək.
4. Çek-listdəki parametrlərə uyğun olaraq, imtahan olunan mütəxəssisin fəaliyyətində ardıcılığın, düzgün/qeyi-düzgünlüyünün qeydə alınması.
5. Trenajor parametrlərinin nəticələrinin çek-listdə fiksasiyası (əgər çek-listdə nəzərdə tutulubsa).
6. Akkreditə olunan şəxslə pasiyentin adından minimal zəruri dialoqun aparılması və situasiyanın (ssenarinin) yerinə yetirilməsi üçün əlavə giriş məlumatlarının təmin edilməsi (cədvəl 7) (ssenari ilə nəzərdə tutulduqda).

² Praktik vərdişin yerinə yetirilməsinin qiymətləndirilməsinin rahatlığı və obyektivliyi üçün daha bir İAK (İAK üzvlərindən və y yardımçı heyətdən) mütəxəssisinin cəlb olunması məqsədəuyğundur. İAK üzvü akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərini vizual müşahidə edir, kameraları idarə edir və çek-listi doldurur; ikinci İAK üzvü/köməkçi heyət də həmçinin akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərini vizual müşahidə edir, ona əks əlaqə yaradır və simulyatorları/trenajorları idarə edir.

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

7. Özündən heç nə danışmamaq, hətta akkreditə olunan şəxsin fikri ilə razılaşmadığınızda belə danışıqlara getməmək qaydasına riayət etmək. Aydınlaşdırıcı suallar verməmək: «Sonra nə etmək lazımdır?», «Daha nə etmək lazımdır?» və s.
8. Akkreditə olunan şəxsə “Növbəti stansiya keçin” komandası verildikdən sonra istifadə olunan simulyasiya avadanlığının və otağın ilkin vəziyyətə gətirilməsi.

Az iş təcrübəsinə malik İAK üzvləri üçün stansiyanın hazırlanması və çek-listin doldurulması üçün vaxt aralığının artırılmasına yol verilir. Bu halda vaxt aralığı stansiyanın iş dövrünə (10 dəqiqə) bərabər olmalıdır.

Cədvəl 8

1-4 ssenarilər üçün İAK üzvünün və akkreditə olunan şəxsin dialoqu çərçivəsində giriş məlumatının nümunə mətnləri

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Giriş mətni
1	Akkreditə olunan şəxs pasiyentin soyadı, adı və yaşını dəqiqləşdirdiyi zaman	«Əliyeva Aliyə, 17.03.19XX»
2	Vəziyyətini soruşduğu zaman	«Normal»
3	SAT dəqiqləşdirilərkən	«XX.XX.202X»
4	Prosedura könüllü - məlumatlı razılığın mövcudluğunu yoxlayarkən	«Hesab edək ki, könüllü-məlumatlı razılıq alındı»
5	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əllər təmizləndi»
6	I Leopold manevrini yerinə yetirdikdə	«1. Dölnün bərk, yuvarlaq formalı iri hissəsi təyin edilir. 2. Dölnün yumşaq, qeyri-müəyyən formalı iri hissəsi təyin edilir »
7	II Leopold manevrini yerinə yetirdikdə	«Sağ/sol tərəfdən hamar, düz, geniş səth əllənir, sağ/sol tərəfdə kiçik hissələr təyin edilir»
8	IV Leopold manevrini yerinə yetirdikdə	«Dölnün gələcək hissəsi kiçik çanaq girəcəyinə sıxılmışdır»
9	Dölnün ürək döyüntülərini dinlədikdə	«Dölnün ürək döyüntüsü dəqiqədə 150 vuruğu»
10	Mamalıq stetoskopunu dezinfeksiya edici məhlulla təmizləyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, mamalıq stetoskopu təmizləndi»
11	Çanaq ölçülərini təyin etməyə cəhd etdikdə	«Çanaq ölçüləri 1. 25-28-31-18 2. 23-26-29-18 3,4. 25-28-31-20 sm uyğundur»

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

12	Xarici konyuqatanı ölçmək üçün pasiyentdən sol yanı üstə çevrilməsini xahiş etdikdə	«Hesab edək ki, pasiyent sol yanı üstə çevrildi»
13	Birdəfəlik müayinə əlcəklərini, steril əlcəklər ilə dəyişməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əlcəklər dəyişdirildi»
14	Orta barmağın uc hissəsi ilə simfizin aşağı kənarının təmas nöqtəsinin arasındakı məsafəni ölçməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, assistent məsafəni ölçdü 1. 11 sm 2. 11 sm 3,4. 12,5-13 sm»
15	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əllər təmizləndi»

Cədvəl 9

5-ci ssenari üçün İAK üzvünün və akkreditə olunan şəxsin dialoqu çərçivəsində giriş məlumatının nümunə mətnləri

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Giriş mətni
1	Antiseptikli kürəciklə kəsilmə sahəsini təmizlədikdən sonra göbək ciyəsinə kəsməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, göbək ciyəsi kəsildi»
2	Uşağı anadan ayırmağa cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, uşaq neanatoqa verildi»
3	Cifti xaric etməyə cəhd etdikdə	“Cift ayrıldı qadın gücənir, lakin cift xaric olunmur”
4	Əllə ayrılma əməliyyatına keçməyə cəhd etdikdə	“Uşaq doğulduqdan sonra, ciftin ayrılma əlamətləri müşahidə olunmur. Qanaxma başladı.”
5	Anestezioloq çağırmağa cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, anestezioloq çağırıldı»
6	Cifti çıxarmağa cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, cift çıxarıldı»
7	Ciftə baxış keçirdikdə (imitasiya)	«Cift bütövdür»
8	Doğuş sonrası uşaqlığın tonusunu qiymətləndirmək üçün qarının ön divarından palpasiya etdikdə	«Uşaqlıq bərkdir, uşaqlıq dibi göbək səviyyəsindədir»
9	Anestezioloqdan pasiyentin vəziyyətini soruşduqda	«Pasiyent özünü normal hiss edir»
10	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əllər təmizləndi»

Akkreditə olunan şəxsin iş prosesi zamanı nümunə şərtləri

№	Akkreditə olunan şəxsin praktik fəaliyyəti	Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni
1	Pasiyentlə kontakt yaradın (salamlamaq, özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək)	«Salam!» «Mənim adım _____ (SAA)» «Mən Sizin həkim mama-ginekoloqunuzam»
2	Pasiyenti identifikasiya etmək (özünü təqdim etməyi xahiş etmək)	«Özünüzü təqdim edin, zəhmət olmasa»
3	Fərdi kartı ilə pasiyentin kimliyini yoxlamaq	«Pasiyent identifikasiya edildi»
4	Aparılacaq proseduru adlandırmaq və onun məqsədini izah etmək	«Bu gün sizi, dölün və sizin sağlamlığınızı müəyyənləşdirmək məqsədi ilə dölün vəziyyətini təyin etmək, onun ürək döyüntülərini dinləmək, çanaq ölçülərini müəyyən etmək, həmçinin daxili müayinə həyata keçirmək üçün, mamalıq müayinəsi gözləyir»
5	Aparılacaq prosedur üçün pasiyentdən könüllü - məlumatlı razılıq almaq	«Qeyd edilən prosedurun həyata keçirilməsinə razısınız mı?»
6	Pasiyentə, birdəfəlik steril mələfə ilə örtülmüş tibbi çarpayıda arxası üstə uzanaraq uyğun vəziyyətə gəlməyə kömək etmək və ya kömək təklif etmək	«Zəhmət olmasa çarpayığa uzanın və qarnınızı açın»
7	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək	«Əllərimi gigiyenik üsulla təmizləyirəm»
8	Uşaqlıq dibini ehtiyatla palpasiya edərək, dölün iri hissəsini və uşaqlıq dibinin hündürlüyünü müəyyənləşdirmək	«Dölün uşaqlıq dibində yerləşən iri hissəsini və UDH təyin etmək məqsədi ilə I Leopold üsulunu həyata keçirirəm»
9	Yan divarları ehtiyatla palpasiya edərək dölün vəziyyətini, mövqeyini, görkəmini, həmçinin uşaqlığın tonusunu müəyyən etmək	«Dölün vəziyyətini (boylama, köndələn, çəp), mövqeyini (birinci, ikinci), görkəmini (ön, arxa) və uşaqlıq tonusunu təyin etmək üçün II Leopold üsuluna keçirirəm»
10	Kiçik çanaq girəcəyində dölün iri hissəsini müəyyənləşdirmək	«Öndə gələn hissənin (baş/çanaq) kiçik çanaq girəcəyinə olan münasibətini müəyyənləşdirmək üçün III Leopold üsuluna keçirirəm». «1. Dölün yuvarlaq, bərk hərəkətli hissəsi təyin edilir. 2. Dölün iri, yumşaq, qeyri-düz formalı hərəkətsiz hissəsi təyin edilir»

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

11	Gələcək hissənin kiçik çanaq müstəvilərinə olan münasibətini təyin etmək	«Gələcək hissənin kiçik çanaq müstəvilərinə münasibətini müəyyənləşdirmək üçün IV Leopold üsuluna keçirəm»
12	Stetoskopun geniş tərəfini ananın qarına doğru sıxmaq	«Baş gəlişi zamanı stetoskop göbəkdən aşağıda, çanaq gəlişi zamanı göbəkdən yuxarıda yerləşdirilir. Birinci mövqedə göbəkdən solda, ikinci mövqedə göbəkdən sağda.»
13	1 dəq. ərzində dölün ürək vurgularını dinləmək.	«Dölün ÜD ananın ÜD-dən 2 dəfə çox olmalıdır. 120-dən 160-a qədər v/d.»
14	Stetoskopun geniş hissəsini dezinfeksiya edici məhlul ilə təmizləmək	«Stetoskopun geniş hissəsini dezinfeksiya edici məhlul ilə təmizləyirəm»
15	Dölün təxmini çəkisini müəyyənləşdirmək	« Ölçü lentini götürürəm, UDH və QÇ ölçürəm, onların hasilinə ± 200 qr»
16	Çanağın xarici ölçülərini təyin etmək	«Birinci ölçünü (<i>D.spinarum</i>), ikinci ölçünü (<i>D.cristarum</i>), üçüncü ölçünü (<i>D.throchanterica</i>) və dördüncü ölçünü (<i>C. externa</i>) təyin edirəm»
17	Həqiqi konyuqatanın ölçüsünü təyin etmək	C. externadan 9, /C. diagonalisdən 1,5- 2 çıxaraq hesablayıram
18	Diagonal konyuqatanın ölçüsünü təyin etmək	«Subdominant əlin baş və şəhadət barmaqları ilə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını aralayıram. İşlək əlin orta barmağını orta falanqaya qədər uşaqılıq yoluna daxil edirəm, daha sonra işlək əlin şəhadət barmağını orta barmağın üzərindən sürüşdürərək uşaqılıq yoluna daxil edirəm və oma burnuna doğru yeridirəm. Sərbəst əlin şəhadət barmağı ilə simfizin alt kənarına təmas edən yeri işarələyirəm»
19	Hamiləyə çarpayıcıdan qalxmağa kömək etmək	«İcazə verin sizə çarpayıcıdan qalxmaqda kömək edim»
20	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək	«Əllərimi gigiyenik üsulla təmizləyirəm»

Pasiyentə müraciət zamanı akkreditə olunan şəxsin təqribi şərtləri

Ssenari 1,2,3,4

№	Akkreditə olunan şəxsin praktik fəaliyyəti	Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni
1	Pasiyentdən çarpayıda rahat mövqə almağını və qarnını açmasını xahiş etmək	«Zəhmət olmasa çarpayıya uzanın və qarnınızı açın»
2	Xarici mamalıq müayinəsinə başlamağa dair pasiyenti xəbərdar etmək	«İndi biz uşaqlıq dibinin hündürlüyünü və dölün necə yerləşdiyini təyin edəcəyik»
3	Dölün ürək döyüntülərinin auskultasiyası ilə bağlı pasiyenti xəbərdar etmək	«İndi biz dölün ürək döyüntülərini dinləyəcəyik»
4	Dölün təqribi çəkisini təyin etmək barədə pasiyentə məlumat vermək	«İndi biz dölün təqribi çəkisini təyin edəcəyik»
5	Çanağın xarici ölçülərini ölçməklə bağlı pasiyentə məlumat vermək	«İndi isə sizin çanaq ölçülərinizi təyin edəcəyik»
6	Pasiyenti daxili müayinə ilə bağlı xəbərdar etmək	«Daxili müayinəyə keçid edirik. Siz bir qədər narahatlıq hiss edə bilərsiniz» «Əvvəlcə xarici cinsiyyət orqanlarını daxili müayinə üçün işləyəcəyik»
7	Müayinənin bitdiyini pasiyentə bildirmək	«Müayinə bitdi, qalxıb geyinə bilərsiniz»
8	Müayinə nəticələri ilə bağlı pasiyentə məlumat vermək	1-2 ssenari: «Dölün ürək vurğuları, onun bətdaxili vəziyyəti və yerləşməsi qənaətbəxşdir. Lakin sizin çanaq ölçüləriniz normaya uyğun gəlmir» 3-4 ssenari: «Dölün ürək vurğuları, onun bətdaxili vəziyyəti qənaətbəxşdir. Lakin döl çanaq gəlişində gəlir. Sizin çanaq ölçüləriniz normaya uyğun gəir»

10. Stansiya pasportunun normativ-metodik təminatı

1. “Normal doğuş üzrə klinik protokol” klinik təlimat (müalicə protokolu), Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi 2012-ci il
2. Uilyams Mamalıq. Makqrou Hill/Tibb. 26-cı nəşr, 2022
3. Netter mamalıq-ginekologiya. Rocer P.Smit, Elsevier Science nəşriyyatı, 4-cü nəşr, 2023
4. Mamalıq. H.M.Savelyeva, H.T.Suxix, V.N.Serova, V.Y.Radzinskiy. 2-ci nəşr. M.: ГЭОТАР-Медиа, 2019.
5. https://www.wikilectures.eu/w/The_third_period_of_labor
6. <https://geekymedics.com/obstetric-abdominal-examination/>

11. Akkreditə olunan şəxs/IAK üzvləri üçün istinad məlumatı (Əlavə 1-2)

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

12. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi meyarları

Akkreditə olunan şəxsin icra etdiyi işin düzgünlüyünün və ardıcılığının qiymətləndirilməsi elektron çek-listdə aşağıdakı düymələrin aktivləşdirilməsi vasitəsi ilə həyata keçirilir:

- «Bəli» - fəaliyyət icra edilib;
  - «Xeyr» - fəaliyyət icra edilməyib.
- Hər bir pozisiya İAK üzvü tərəfindən elektron çek-listə daxil edilir.

13. Vərdisin yerinə yetirilmə alqoritmi

Praktik vərdişin yerinə yetirilməsi alqoritmi bu vərdişin mənimsənilməsi və səhiyyə mütəxəssislərinin ilkin akkreditasiyasına və ya ilkin ixtisaslaşdırılmış akkreditasiyasına hazırlıq üçün istifadə oluna bilər.

Ssenari 1,2,3,4

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti
1	Pasiyentlə salamlamaq
2	Özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək
3	Tibbi sənədlə tutuşduraraq pasiyentdən soruşmaq: <ul style="list-style-type: none"> • SAA • Təvəllüdü
4	Pasiyentin vəziyyəti haqqında məlumat almaq
5	Pasiyentdən SAT haqqında məlumat almaq
6	Pasiyenti aparılacaq manipulyasiya haqqında məlumatlandırmaq
7	Prosedurun keçirilməsi üçün məlumatlandırılmış könüllü razılığın mövcudluğundan əmin olmaq
Prosedurun keçirilməsinə hazırlıq:	
8	Pasiyentə birdəfəlik steril mələfə ilə örtülmüş çarpayıda rahat vəziyyət almağı və qarnını açmağını xahiş etmək
9	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
10	Birdəfəlik müayinə əlcəklərini geyinmək
Xarici mamalıq müayinəsinin keçirilməsi (dölün palpasiyası):	
11	Pasiyent üçün səsləndirmək: <i>“İndi biz uşaqlıq dibinin hündürlüyünü və dölün necə yerləşdiyini təyin edəcəyik”</i>
12	I Leopold üsulu: uşaqlıq dibini ehmalca palpasiya edərək, hər iki əlin ovuc səthini uşaqlıq dibini sıx tutacaq şəkildə, barmaqların dırnaq falanqları bir-birinə yönəlmiş vəziyyətdə uşaqlığın üzərində yerləşdirmək
13	<i>Məqsədini səsləndirmək:</i> dölün uşaqlığın dibində yerləşən iri hissəsini, uşaqlıq dibinin hündürlüyünü təyin etmək

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

Diaqonal konyuqatanın müəyyən edilməsi	
36	Pasiyent üçün səsləndirmək: “ <i>Daxili müayinəyə keçid edirik. Siz bir qədər narahatlıq hiss edə bilərsiniz</i> ” “ <i>Əvvəlcə xarici cinsiyyət orqanlarını daxili müayinə üçün işləyəcəyik</i> ”
37	Simfizin aşağı kənarı ilə omanın ən uc nöqtəsi arasındakı məsafənin ölçülməsi:
38	Kornsanq vasitəsi ilə steril tənzif kürəcikləri götürmək və dəri antiseptiklə islatmaq
39	Dəri antiseptik vasitəsi ilə xarici cinsiyyət orqanları işlənir: <ul style="list-style-type: none"> • cinsiyyət dodaqları • qasıq nahiyəsi • budun daxili səthi • aralıq və anus nahiyəsi
40	Tənzifi B sinif tullantı qabına atmaq
41	Kornsanqı dezinfeksiyaedici məhlul olan konteynerə atmaq
42	Birdəfəlik müayinə əlcəklərini, steril baxış əlcəklərinə dəyişmək
43	Subdominant əlin böyük və şəhadət barmaqları ilə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını aralamaq
44	İşlək əlin şəhadət və orta barmaqlarını uşaqlıq yoluna daxil etmək, adsız və çeçələ barmaqlar qatlanır, arxa hissələri aralıq hissəyə söykənir
45	Daxil edilmiş barmaqları oma burnuna doğru yeritmək
46	Digər əlin şəhadət barmağı ilə müayinə edən əllin simfizin aşağı kənarı ilə təmas yerini işarələmək
47	Şəhadət barmağını işarələnmiş yerdən çəkməyərək vaginada olan əli xaric etmək
48	Assistentdən orta barmağın ucundan simfizin aşağı kənarı ilə təmas nöqtəsinin məsafəsini ölçməsinə xahiş etmək
49	C. veranı təyin etmək (<i>C. diagonalisdən 1,5 və ya 2 çıxmaqla hesablamaq</i>)
50	Çanağın formasını səsləndirmək
Prosedurun yekunlaşması	
51	Müayinənin yekunlaşması barədə pasiyenti məlumatlandırmaq
52	Pasiyentdən vəziyyətini soruşmaq
53	Əlcəkləri çıxarıb B sinif tullantı qabına atmaq
54	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
55	Müayinənin nəticələri barədə pasiyentə məlumat vermək
56	Müayinənin icrası haqqında tibbi sənədləşmədə qeydlər etmək

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti
1	Səsləndirmək « <i>Canlı döllə doğuşu qəbul etdim və uşaq ananın qarnı üzərinə qoyulub</i> »
2	Səsləndirmək « <i>Qanaxmanın profilaktikasını apardım</i> »
3	Paralel olaraq steril əlcəklər geyinmək (doğuş zamanı əlcəkdə olduğu üçün səsləndirilmir)
Göbək ciyəsinin kəsilməsi	
4	Göbək halqasından 10 sm məsafədə, digəri isə ondan 2 sm aralı olmaqla iki ədəd Koxer sıxacı bağlamaq
5	Kornsənq vasitəsi ilə steril tənzif kürəcikləri götürmək və dəri antiseptiklə islatmaq
6	Antiseptik məhlullu kürəcik vasitəsi ilə ciyənin kəsiləcək olan hissəsini təmizləmək
7	Tənzifi B sinif tullantı qabına atmaq
8	Kornsənqı dezinfeksiyaedici məhlul olan konteynerə atmaq
9	Tibbi qayçı ilə Koxer sıxacları arasındakı ciyəni kəsmək (<i>səsləndirmək</i>)
10	Tibbi qayçını dezinfeksiyaedici məhlul olan konteynerə atmaq
Ciftin doğulma əlamətlərinin yoxlanılması	
11	Şreder əlaməti - uşaqlıq dibinin forma və hündürlüyünün dəyişməsi
12	Alfeld əlaməti - xarici göbək ciyəsi kəsiyinin uzanması
13	Kleyın əlaməti - gücəndikdən sonra uzanmış göbək ciyəsinin geri çəkilməməsi
14	Küstner əlaməti - qasıq üzərinə əlin kənarıyla təzyiq göstərdikdə göbək ciyəsinin geri çəkilməməsi
Ciftin xaric edilmə üsulları	
15	Abuladze üsulu <ol style="list-style-type: none"> 1. hər iki əllə qarının ön divarını qat şəklində tutmaq və qaldırmaq 2. pasiyentdən gücənməsini xahiş etmək
16	Krede üsulu <ol style="list-style-type: none"> 1. uşaqlığı orta vəziyyətə gətirmək 2. uşaqlığı yığmaq məqsədilə ilə yüngül sığal çəkmək 3. işlək əllə uşaqlıq dibini tutmaq (dörd barmağın ovuc səthi uşaqlığın arxa divarında, baş barmaq isə ön divarında yerləşdirilir) 4. pasiyentdən gücənməməsini xahiş etmək 5. eyni zamanda bütün əllə uşaqlığa təzyiq göstərmək
17	Henter üsulu <ol style="list-style-type: none"> 1. uşaqlığı orta vəziyyətə gətirmək 2. uşaqlığı yığmaq məqsədilə ilə yüngül sığal çəkmək 3. hər iki əli yumruq kimi sıxmaq 4. əlin üst səthini uşaqlıq dibində boru bucaqları sahəsində yerləşdirmək pasiyentdən gücənməməsini xahiş etmək 5. yumruqlarla uşaqlığın boru bucaqlarından aşağı, omaya doğru təzyiq göstərmək

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

Ciftin əllə ayrılması	
18	Anestezioloq çağırmaq
19	Kornsanq vasitəsi ilə steril tənzif kürəcikləri götürmək və dəri antiseptiklə islatmaq
20	Dəri antiseptiki vasitəsi ilə xarici cinsiyyət orqanları işlənir: <ul style="list-style-type: none"> • cinsiyyət dodaqları • qasıq nahiyəsi • budun daxili səthi • aralıq və anus nahiyəsi
21	Tənzifi B sinif tullantı qabına atmaq
22	Kornsanqı dezinfeksiyaedici məhlul olan konteynerə atmaq
23	Steril əlcəkləri dəyişmək
24	Subdominant əllə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını aralamaq
25	Konus şəklində bükülmüş işlək əli ("mama əli") uşaqlıq yoluna və daha sonra uşaqlığa daxil etmək
26	Subdominant əllə qarının ön divarından uşaqlıq dibini tutaraq fiksə etmək
27	Ciftin kənarı müəyyən etmək
28	Mişarvari hərəkətlərlə cift uşaqlıq divarından ayırmaq
29	Subdominant əllə ciyəni ehtiyatla özünə tərəf çəkib cifti çıxarmaq (imitasiya)
30	Cifti ləyənə yerləşdirmək (imitasiya)
31	Ciftin tamlığını yoxlamaq (imitasiya)
32	Uşaqlıq boşluğunda yerləşən əllə onun divarlarını müayinə etmək
33	Uşaqlığın tonusunu qiymətləndirmək
Prosedurun yekunlaşması	
34	Anestezioloqdan pasiyentin vəziyyətini soruşmaq
35	Əlcəkləri çıxarıb B sinif tullantı qabına atmaq
36	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
37	Müayinənin icrası haqqında tibbi sənədləşmədə qeydlər etmək

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

15. Tibbi sənədləşmə

hamilənin və zahının

FƏRDİ KARTI

Qan qrupu _____

Vasserman reaksiyası

Hamilənin rezusu _____

I "... " _____ 20.. il

ərinin rezusu _____

II "... " _____ 20.. il

1. Qeydiyyatata götürülmə tarixi _____

Müayinə nəticəsi

qonokokklar _____

Toksoplazmoz müayinəsi

KBR (göstərişlərə uyğun) _____

Dəri nümunəsi _____ KBR ____

Soyad, ad, ata adı _____

Doğum tarixi _____ Ailə vəziyyəti: nigah qeydiyyatlı, qeydiyyatsız, tək
(xətt çəkin).

Ünvan, telefon _____

Təhsil: ibtidai, orta, ali (xətt çəkin)

İş yeri, telefon _____

Peşə və ya vəzifə _____ iş şəraiti _____

Ərin soyadı və iş yeri, telefon _____

2. Diaqnoz: hamiləlik (neçənci) _____ Doğuşlar _____

Hazırki hamiləlikdə ağırlaşmalar _____

Ekstragenital xəstəliklər (diaqnoz) _____

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

3. Hamiləliyin nəticəsi: abort, vaxtında doğuş, vaxtıdan əvvəl doğuş _____
_____ həftə. Tarix _____

Doğuşun xüsusiyyətləri _____

Uşaq: canlı, ölü, çəki _____ qr. Boy _____ sm

Çıxıb, xəstəxanaya köçürülüb, doğum evində ölüb (xətt çəkin) _____
diaqnoz _____

4. Anamnez

Keçirilmiş xəstəliklər: ümumi _____

_____ ginekoloji _____

Əməliyyatlar _____

Cinsi həyat _____ yaşdan. Ərin səhhəti _____

Menstruasiya _____ yaşdan. Xüsusiyyətləri _____

Son menstruasiya _____ -dən _____ 20.. il.

Dölün ilk hərəkəti "... " _____ 20.. il.

5. Hamilənin ilk müayinəsi

Boy _____ sm. Çəki _____ kq. Bədən quruluşunun xüsusiyyətləri _____

Süd vəzilərinin vəziyyəti _____

Ürək-damar sistemi _____

_____ AT: sağ qolda _____ sol qolda _____

Digər orqanlar _____

Çanaq ölçüləri: D. Sp. _____ D. Cr. _____ D. Troch. _____

Doğuşun üçüncü mərhələsi

Rutin olaraq oksitosin yeridərək (döl doğulduqdan sonra ilk bir dəqiqədə - 10 vahid ə/d) qanaxmanın profilaktikasını aparmaq mütləqdir.

Ciftin ayrılması əlamətlərini qiymətləndirmək:

- Şreder – uşaqlığın formasının və uşaqlıq dibinin hündürlüyünün dəyişməsi
- Alfeld – xarici göbək ciyəsi kəsiyinin uzanması
- Kleyn – gücəndikdən sonra uzanmış göbək ciyəsi kəsiyi geri çəkilmir
- Küstner – qasıq üzərinə əlin kənarıyla təzyiq göstərdikdə göbək ciyəsi kəsiyi geri çəkilmir

Ciftin xaric edilmə üsullarını həyata keçirmək:

- Abuladze üsulu. Hər iki əllə qarının ön divarını qat şəklində tuturlar. Daha sonra pasiyentə gücənməsini təklif edirlər.
- Krede üsulu. Uşaqlıq dibini orta vəziyyətə gətirirlər, uşaqlığın yığılması üçün yüngül sığal çəkirlər (masaj olmaz!). Daha sonra uşaqlıq dibini işlək əllə elə tuturlar ki, dörd barmağın ovuc səthi uşaqlığın arxa divarında yerləşsin – ovuc uşaqlığın ən dibində, baş barmaq isə onun ön divarında olsun. Eyni zamanda iki kəsişən istiqamətdə bütün əllə uşaqlığa təzyiq göstəririlər (barmaqla öndən arxaya, ovucla yuxarıdan aşağıya).
- Henter üsulu. Uşaqlıq orta xəttə gətirilir. Gövdə divarı vasitəsi ilə uşaqlığa yığılması məqsədilə yüngül sığal çəkilir. Daha sonra üzü doğuş edənin ayaqlarına tərəf yandan dayanaraq yumruq kimi sıxılmış əlləri uşaqlıq dibində boru bucaqları sahəsində yerləşdirmək lazımdır və tədricən uşaqlığa, aşağı, kiçik çanağa doğru təzyiqi artırmaq lazımdır.

Ciftin ayrılması əlamətləri müşahidə edilmədikdə ciftin əllə ayrılması və xaric edilməsini həyata keçirirlər.

Göbək ciyəsinin kəsilməsi:

Biri göbək halqasından 10 sm məsafədə, digəri isə ondan 2 sm aralı olmaqla iki ədəd Koxer sıxacı keçirmək. Koxer sıxacları arasındakı göbək ciyəsi sahəsini 95%-li etil spirti ilə isladılmış tənzip kürəcikləri ilə silmək lazımdır, sonra steril qayçıyla kəsmək.

ÇEK LİST

Ssenari 1,2,3,4

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə meyarları	
		☐ bəli	☐ xeyr
1	Pasiyentlə ünsiyyət qurdu (<i>salamlaşdı, özünü təqdim etdi, öz rolunu qeyd etdi</i>) və identifikasiya etdi (<i>pasiyentdən özünü təqdim etməsini, təvəllüdünü bildirməsini xahiş etdi, tibbi sənədləşmə ilə yoxladı</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
2	Pasiyentin vəziyyətini soruşdu	☐ bəli	☐ xeyr
3	SAT-1 soruşdu və DET-ni hesabladı	☐ bəli	☐ xeyr
4	Aparılacaq prosedur haqqında məlumat verdi, onun məqsədini izah etdi	☐ bəli	☐ xeyr
5	Könüllü-məlumatlı razılıq aldı	☐ bəli	☐ xeyr
Prosedurun aparılmasına hazırlıq			
6	Pasiyentə çarpayıda rahat mövqe taparaq, arxası üstə uzanmağı və qarnını açmağı təklif etdi	☐ bəli	☐ xeyr
7	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	☐ bəli	☐ xeyr
8	Müayinə əlcəklərini geyindi	☐ bəli	☐ xeyr
Prosedurun yerinə yetirilməsi			
9	Uşaqlıq dibini ehmalca palpasiya edərək, əllərini düzgün yerləşdirib, xarici mamalıq müayinəsinin ilk manevrini (Leopold) apardı	☐ bəli	☐ xeyr
10	Birinci Leopold manevrinin məqsədini səsləndirdi, <i>dölün uşaqlıq dibində yerləşən iri hissəsini və uşaqlıq dibini təyin etdi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
11	Uşaqlığın yan divarlarını ehmalca palpasiya edərək, əllərini düzgün yerləşdirib, xarici mamalıq müayinəsinin ikinci manevrini (Leopold) apardı	☐ bəli	☐ xeyr
12	İkinci Leopold manevrinin məqsədini səsləndirdi (<i>dölün vəziyyətini, mövqeyini və görkəmini, həmçinin uşaqlıq tonusunu təyin etdi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
13	Əllərini düzgün yerləşdirərək, xarici mamalıq müayinəsinin üçüncü manevrini (Leopold) apardı	☐ bəli	☐ xeyr
14	Üçüncü Leopold manevrinin məqsədini səsləndirdi (<i>dölün öndə gələn iri hissəsinin kiçik çanaq girəcəyinə olan münasibətini təyin etdi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
15	Üzü pasiyentin ayaqları istiqamətində dayandı. Əllərini düzgün yerləşdirib xarici mamalıq müayinəsinin dördüncü manevrini (Leopold) apardı	☐ bəli	☐ xeyr
16	Dördüncü Leopold manevrinin məqsədini səsləndirdi (<i>dölün öndə gələn iri hissəsinin kiçik çanaq müstəvilərinə olan münasibətini təyin etdi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
Dölün auskultasiyası			

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

17	Mamalıq stetoskopunun geniş hissəsini ananın qarnına sıxdı	☐ bəli	☐ xeyr
18	Dölnün ürək döyüntüsünün vurğu yerini düzgün təyin etdi və 1 dəq. ərzində dinlədi	☐ bəli	☐ xeyr
19	Mamalıq stetoskopunun geniş hissəsini dezinfeksiyaedici məhlulla təmizlədi	☐ bəli	☐ xeyr
Dölnün təqribi çəkisinin müəyyən edilməsi			
20	Uşaqlıq dibinin hündürlüyünü və qarının çevrəsini düzgün ölçdü	☐ bəli	☐ xeyr
21	$DTÇ (qr) = UDH (sm) \times QC (sm) \pm 200 (qr)$	☐ bəli	☐ xeyr
Çanaq ölçülərinin müəyyən edilməsi			
22	Çanaq ölçəni doğru şəkildə tutdu	☐ bəli	☐ xeyr
23	D.spinorum-un ölçü nöqtələrini - qalça sümüklərinin ön yuxarı tinləri arasında olan məsafə, normanı səsləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
24	Ölçməni düzgün nümayiş etdirdi	☐ bəli	☐ xeyr
25	D.cristarum-un ölçü nöqtələrini – qalça daraqları arasında olan ən uzaq məsafə, normanı səsləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
26	Ölçməni düzgün nümayiş etdirdi	☐ bəli	☐ xeyr
27	D.trochanterica-nın ölçü nöqtələrini – bud sümüklərinin böyük burmaları arasında olan məsafə, normanı səsləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
28	Ölçməni düzgün nümayiş etdirdi	☐ bəli	☐ xeyr
29	C. externa-nın ölçü nöqtələrini - simfizin yuxarı kənarı ilə, omaüstü (və ya tinaltı) çuxuru arasında olan məsafə , normanı səsləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
30	Ölçməni düzgün nümayiş etdirdi	☐ bəli	☐ xeyr
31	C. veranı təyin etdi (C. externa-dan 9 çıxaraq hesabladı)	☐ bəli	☐ xeyr
Diagonal konyuqatanın müəyyən edilməsi			
32	Kornsanq vasitəsi ilə steril tənzif kürəcik götürdü	☐ bəli	☐ xeyr
33	Steril tənzif kürəciyi dəri antiseptik ilə islatdı	☐ bəli	☐ xeyr
34	Xarici cinsiyyət orqanlarını dəri antiseptiki ilə işlədi	☐ bəli	☐ xeyr
35	Tənzifi B sinif tullantı qabına atdı	☐ bəli	☐ xeyr
36	Kornsanqı dezinfeksiya edici məhlulla konteynerə atdı	☐ bəli	☐ xeyr
37	Əlcəklərini steril əlcəklərə dəyişdi	☐ bəli	☐ xeyr
38	Subdominant əlin böyük və şəhadət barmaqları ilə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını araladı	☐ bəli	☐ xeyr
39	İşlək əlin şəhadət və orta barmaqlarını uşaqlıq yoluna daxil edərək, oma burnuna doğru yeritdi	☐ bəli	☐ xeyr

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

40	Subdominant əli ilə, müayinə edən əlin simfizinin aşağı kənarı ilə təmas edən nöqtəsini qeyd etdi	☐ bəli	☐ xeyr
41	Assistentdən orta barmağın ucundan, simfizinin aşağı kənarı ilə təmas nöqtəsinə qədər olan məsafəni ölçməsinə xahiş etdi	☐ bəli	☐ xeyr
42	C. veranı təyin etdi (C. diagonalis-d ən 1,5 və ya 2 çıxaraq hesabladı)	☐ bəli	☐ xeyr
43	Çanağın formasını düzgün səsləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
Prosedurun yekunlaşması			
44	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandırdı, geyinməsinə təklif etdi	☐ bəli	☐ xeyr
45	Əlcəklərini çıxardı və B sinif tullantı qabına atdı	☐ bəli	☐ xeyr
46	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	☐ bəli	☐ xeyr
47	Yerinə yetirilmiş müayinə haqqında tibbi sənədləşmədə qeydlər etdi	☐ bəli	☐ xeyr

Ssenari 5

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə meyarları	
		☐ bəli	☐ xeyr
1	Səsləndirir « <i>Canlı döllə doğuşu qəbul etdim və uşaq ananın qarnı üzərinə qoyulub</i> »	☐ bəli	☐ xeyr
2	Steril müayinə əlcəklərini geyindi	☐ bəli	☐ xeyr
3	Səsləndirir “ <i>Qanaxmanın profilaktikasını apardı</i> ”	☐ bəli	☐ xeyr
Prosedurun yerinə yetirilməsi			
4	İki ədəd Koxer sıxacını düzgün bağladı	☐ bəli	☐ xeyr
5	Kornsanq vasitəsi ilə steril tənzif kürəcik götürdü	☐ bəli	☐ xeyr
6	Steril tənzif kürəciyi dəri antiseptiki ilə islatdı	☐ bəli	☐ xeyr
7	Ciyənin kəsiləcək olan hissəsini təmizlədi	☐ bəli	☐ xeyr
8	Tənzifi B sinif tullantı qabına atdı	☐ bəli	☐ xeyr
9	Kornsanqı dezinfeksiya edici məhlullu konteynerə atdı	☐ bəli	☐ xeyr
10	Sıxaclar arasındakı ciyəni kəsdi	☐ bəli	☐ xeyr
11	Qayçını dezinfeksiya edici məhlullu konteynerə atdı	☐ bəli	☐ xeyr
Ciftin ayrılması əlamətləri			
12	Şreder əlamətini qiymətləndirdi (<i>uşaqlığın forması və uşaqlıq dibi hündürlüyünün dəyişməsi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
13	Alfeld əlamətini qiymətləndirdi (<i>xarici göbək ciyəsi kəsiyinin uzanması</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
14	Kleyn əlamətini qiymətləndirdi (<i>gücəndikdən sonra uzanmış göbək ciyəsi kəsiyinin geri çəkilməməsi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
15	Küstner əlamətini qiymətləndirdi (<i>qasıq üzərinə əlin kənarıyla təzyiq göstərdikdə göbək ciyəsi kəsiyinin geri çəkilməməsi</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
Ciftin xaric edilməsi üsulları			
16	Abuladze üsulunu düzgün nümayiş etdirdi (<i>hər iki əllə qarının ön divarını qat şəklində tutmaq və qaldırmaq, pasiyentdən gücənməsini xahiş etmək</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
17	Krede üsulunu düzgün nümayiş etdirdi (<i>uşaqlığı orta vəziyyətə gətirmək, yüngül sığal çəkmək, işlək əllə uşaqlıq dibini tutmaq, pasiyentdən gücənməməsini xahiş etmək və eyni zamanda bütün əllə uşaqlığa təzyiq göstərmək</i>)	☐ bəli	☐ xeyr

Pasiyentin mamalıq müayinəsi

18	Henter üsulunu düzgün nümayiş etdirdi (<i>uşaqlığı orta vəziyyətə gətirmək, yüngül sıçal çəkmək, hər iki əli yumruq kimi sıxmaq, əlin üst səthini uşaqlıq dibində boru bucaqları sahəsində yerləşdirmək, pasiyentdən gücənməməsini xahiş etmək, yumruqlarla uşaqlığa aşağı, omaya doğru təzyiq göstərmək</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
19	Anestezioloqu çağırıldı	☐ bəli	☐ xeyr
Ciftin əllə ayrılmasına başlamaq			
20	Kornsanq vasitəsi ilə steril tənzif kürəcik götürdü	☐ bəli	☐ xeyr
21	Steril tənzif kürəciyi dəri antiseptikla islatdı	☐ bəli	☐ xeyr
22	Xarici cinsiyyət orqanlarını dəri antiseptik ilə işlədi	☐ bəli	☐ xeyr
23	Tənzifi B sinif tullantı qabına atdı	☐ bəli	☐ xeyr
24	Kornsanqı dezinfeksiya edici məhlullu konteynerə atdı	☐ bəli	☐ xeyr
25	Steril müayinə əlcəklərini dəyişdi	☐ bəli	☐ xeyr
26	Subdominant əllə cinsiyyət dodaqlarını araladı	☐ bəli	☐ xeyr
27	Konus formasında bükülmüş (“mama əli”) işlək əli uşaqlıq yoluna, daha sonra uşaqlığa daxil etdi	☐ bəli	☐ xeyr
28	Subdominant əllə qarının ön divarından uşaqlıq dibini tutaraq sabitləşdirdi, işlək əllə ciftin kənarını təyin etdi	☐ bəli	☐ xeyr
29	Mişarvari hərəkətlərlə cifti uşaqlıq divarından ayırmağa başladı	☐ bəli	☐ xeyr
30	Subdominant əllə ciyəni ehtiyatla özünə tərəf çəkib cifti çıxardı, onu ləyənə qoydu	☐ bəli	☐ xeyr
31	Əlini uşaqlıqdan çıxarmadan uşaqlıq divarlarının müayinəsini apardı	☐ bəli	☐ xeyr
32	Ciftin tamlığını yoxladı	☐ bəli	☐ xeyr
33	Uşaqlığın tonusunu yoxladı	☐ bəli	☐ xeyr
34	Anestezioloqdan pasiyentin vəziyyətini soruşdu	☐ bəli	☐ xeyr
Prosedurun yekunlaşması			
35	Əlcəklərini çıxardı və B sinif tullantı qabına atdı	☐ bəli	☐ xeyr
36	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	☐ bəli	☐ xeyr
37	Yerinə yetirilmiş müayinə haqqında tibbi sənədləşmədə qeydlər etdi	☐ bəli	☐ xeyr